

EUROPOS BENDRIJŲ KOMISIJA

Briuselis, 6.10.2004
KOM(2004) 635 galutinis

2004/0232 (CNS)

Pasiūlymas

TARYBOS SPRENDIMAS

**dėl JT EEK protokolo dėl išleidžiamų ir perduodamų teršalų registrų sudarymo
Europos bendrijos vardu**

(pateikta Komisijos)

AIŠKINAMASIS MEMORANDUMAS

1. PROTOKOLAS DĖL IŠLEIDŽIAMŲ IR PERDUODAMŲ TERŠALŲ REGISTRŲ

Protokolas dėl išleidžiamų ir perduodamų teršalų registrų buvo pasirašytas 2003 m. gegužės 21 d. neeiliniame Konvencijos Šalių susitikime. Šis susitikimas buvo penktosios ministrų konferencijos „Aplinka Europai“, įvykusios 2003 m. gegužės 21–23 d. Kijeve, dalis.

Protokolas yra pirmasis ES sienas peržengiantis teisiškai privalomas daugiašalis susitarimas dėl išleidžiamų ir perduodamų teršalų registrų. Jo tikslas – „suteikti visuomenei daugiau galimybių susipažinti su informacija apie aplinką, sukuriant susietus visą šalį apimančius išleidžiamų ir perduodamų teršalų registrus (PRTR) ...“ Nors protokolas reglamentuoja informaciją apie taršą, o ne pačią taršą, tikimasi, kad jis vers mažinti taršos lygį.

Sukurti nuoseklius taršos aprašus arba registrus susistemintoje, kompiuterizuotoje ir visuomenei prieinamoje duomenų bazėje, sudarytoje iš standartizuotų ataskaitų, yra vienas iš Aarhuso konvencijos dėl galimybių susipažinti su informacija, visuomenės dalyvavimo priimančiam sprendimams ir teisės kreiptis į teismus aplinkosaugos klausimais išsipareigojimų (žr. 5 straipsnio 9 dalį). Protokolą parengė remiant Konvencijai sudaryta darbo grupė, kuri 2001 m. vasario – 2003 m. sausio mėn. posėdžiavo aštuonis kartus. Įvyko du Konvenciją pasirašiusių šalių susitikimo sudarytos darbo grupės posėdžiai, kuriuose *inter alia* buvo sukaupti bei aptarti duomenys apie nacionalinę PRTR kūrimo patirtį ir rekomendacijos dėl tolesnio PRTR kūrimo darbo įgyvendinant Konvenciją, kuriam atlikti ir buvo sudaryta darbo grupė.

Protokole reikalaujama, kad kiekviena šalis sukurtų PRTR,

- kuris būtų visuomenei prieinamas internetu, nemokamas;
- kuriame būtų galima ieškoti informacijos pagal atskirus kriterijus (objektą, teršalą, vietą, terpę ir t.t.);
- kurio struktūra vartotojams būtų lengva naudotis ir kuriame būtų saitai su kitais svarbiais registrais;
- kuris pateiktų standartizuotus ir aktualius duomenis susistemintoje, kompiuterizuotoje duomenų bazėje;
- į kurį būtų įtraukta ne mažiau kaip 86 protokole numatytų teršalų, tokių kaip šiltnamio efektą sukeliančios dujos, rūgščiojo lietaus teršalai, ozono sluoksnį ardančios medžiagos, sunkieji metalai, ir tam tikrų kancerogeninių medžiagų, tokių kaip dioksinai, išleidimo ir perdavimo atvejai;
- į kurį būtų įtraukti teršalų išleidimo ir perdavimo iš tam tikrų rūšių pagrindinių šaltinių (pvz., šiluminių elektrinių, kalnų ir metalurgijos pramonės, chemijos gamyklų, atliekų ir nuotekų valymo įrenginių, popieriaus ir medienos pramonės) atvejai;
- kurie suteiktų turimus duomenis apie teršalų išleidimo iš pasklidusių taršos šaltinių (pvz., transporto ir žemės ūkio) atvejus;
- kuriame būtų riboto konfidencialumo nuostatos;

- prie kurio kūrimo ir keitimo galėtų prisidėti visuomenė.

PRTR turėtų būti pagrįstas ataskaitų pateikimo sistema, pagal kurią ataskaitos yra pateikiamos

- privaloma tvarka;
- kasmet;
- apie įvairias terpes (oro, vandens, žemės);
- pagal atskirus objektus;
- teršalų išleidimo atveju – pagal atskirus teršalus;
- teršalų perdavimo atveju – pagal atskirus teršalus arba atliekas.

Protokolą pasirašyti ir ratifikuoti gali visos valstybės, įskaitant tas, kurios neratifikavo Konvencijos ir kurios nėra Europos ekonominės komisijos narės, taigi tai yra visam pasauliui skirtas protokolas.

Protokolo 20 straipsnyje yra nustatyta speciali protokolo priedų keitimo procedūra. Šiuose prieduose išvardytos reglamentuojamos veiklos rūšys, įskaitant ribas (I priedas), teršalus, dėl kurių pateikiamos ataskaitos (II priedas), ir ataskaitų formą (III priedas).

Tiek paties protokolo, tiek jo priedų pakeitimai daromi atsižvelgiant į Šalių susitikimo sprendimą. Paties protokolo pakeitimams taikoma įprasta ratifikavimo tvarka.

Dėl priedo pakeitimų protokolo 20 straipsnio 8 ir 9 dalyse numatyta, kad „... tokiam pakeitimui nepritarianti Šalis apie tai depozitarui raštu praneša per dvylika mėnesių nuo tos dienos, kai depozitaras jį pateikė. Depozitaras nedelsdamas informuoja visas šalis apie gautą pranešimą. Šalis bet kuriuo metu gali atsiimti ankstesnį pranešimą dėl nepritarimo, tuomet priedo pakeitimas įsigalioja tai Šaliai. Praėjus dvylikai mėnesių nuo tos dienos, kai depozitaras pateikė priedo pakeitimą ..., pakeitimas įsigalioja toms Šalims, kurios depozitarui nepateikė pranešimo ..., jei tuo metu pranešimą pateikė ne daugiau negu vienas trečdalis Šalių, kurios pakeitimo priėmimo metu buvo Susitariančiosiomis Šalimis.“

Tai yra „skubos tvarka“, kurią taikant priedo pakeitimas galėtų automatiškai įsigalioti Šaliai, kuri dėl kokios nors priežasties negali tinkamai pareikšti nepritarimo.

Todėl atrodo, kad yra tikslinga numatyti tinkamas Bendrijos sprendimų priėmimo priemones, kurios užtikrintų sklandų pranešimų pateikimą laiku. Todėl pasiūlyme teikiama nuostata, suteikianti Komisijai bendruosius įgaliojimus Bendrijos vardu dalyvauti derantis dėl priedų pakeitimo tais atvejais, kai Bendrija turi pranešti apie savo nepritarimą.

2. BENDRIJOS TEISĖS AKTAI

2000 m. liepos 17 d. Komisija priėmė Sprendimą dėl Europos išmetamųjų teršalų registro (EPER) įgyvendinimo pagal Tarybos direktyvos 96/61/EB dėl taršos integruotos prevencijos ir kontrolės (IPPC)¹ 15 straipsnį. Registras veikti pradėjo iki 2004 m. vasario mėn. Jame jau yra įgyvendinta daug pagrindinių protokolo nuostatų: suderintos ataskaitų teikimo taisyklės, galimybė visuomenei gauti informaciją elektroninėmis priemonėmis, įtraukti įvairiausi šaltiniai (pramonės objektai) ir taršios medžiagos. Protokolo įpareigojimai yra platesni už EPER taikymo sritį, daugiausia pagal juos numatytais objektais, medžiagomis, apie kuriuos pateikiamos ataskaitos, taršių atliekų perdavimo už objekto vietos ribų atvejų įtraukimu ir ataskaitų dažnumu.

Kad būtų užtikrintas visiškas protokolo laikymasis, Komisija pateikė Reglamento dėl Išleidžiamų ir perduodamų teršalų registro (El. PRTR) įgyvendinimo pasiūlymą KOM (2004) xxx galutinis. Šiuo Bendrijos teisės aktu taip pat siekiama užtikrinti visišką Aarhuso konvencijos 5 straipsnio 9 dalies laikymąsi.

Pažymėtina, kad Bendrija pasirašė Aarhuso konvenciją ir neseniai priėmė jo patvirtinimo pasiūlymą (KOM (2003)625 galutinis, 2003 10 24). Siekiant užtikrinti, kad Bendrija laikytųsi Konvencijos nuostatų, jau yra priimti ar bent pasiūlyti keli kiti teisės aktai².

3. BENDRIJOS KOMPETENCIJA

2003 m. gegužės mėn. Bendrija kartu su visomis tuometinėmis valstybėmis narėmis bei šalimis kandidatėmis (išskyrus Malta ir Slovakiją) pasirašė protokolą.

Pagal Sutartį, ypač jos 175 straipsnio 1 dalį, Europos bendrija yra kompetentinga sudaryti tarptautinius susitarimus ir įgyvendinti juose nustatytus įpareigojimus, išipareigojimus, kuriais prisidedama prie siekio įgyvendinti EB sutarties 174 straipsnio 1 dalyje išvardytus tikslus.

Šis Sutarties straipsnis nustato šiuos Bendrijos aplinkos politikos tikslus: išlaikyti, saugoti ir gerinti aplinkos kokybę, saugoti žmonių sveikatą, apdairiai ir racionaliai naudoti gamtos išteklius, remti tarptautinio lygio priemones, skirtas regioninėms ar pasaulinėms aplinkos problemoms spręsti.

PRTR, suteikiantis visuomenei daugiau galimybių susipažinti su informacija, yra itin svarbi priemonė, užtikrinanti visuomenės informuotumą aplinkosaugos klausimais ir skatinanti geriau įgyvendinti aplinkosaugos teisės aktus. PRTR taip pat yra veiksminga informacijos priemonė patiems politiką nustatantiems asmenims. Taigi jis padeda didinti aplinkosaugos politikos, nustatytos atsižvelgiant į pirma nurodytus tikslus, veiksmingumą.

¹ OL L 192, 2000 7 28, p. 36.

² Direktyva 2003/4/EB dėl visuomenės galimybės susipažinti su informacija apie aplinką, OL L 41, 2003 2 14, p. 26; Direktyva 2003/35/EB, nustatanti visuomenės dalyvavimą, OL L 156, 2003 6 25, p. 17, Direktyvos dėl teisės kreiptis į teismus aplinkosaugos klausimais pasiūlymas, KOM(2003) 624 galutinis; Reglamento dėl Aarhuso konvencijos nuostatų taikymo EB institucijoms ir įstaigoms pasiūlymas, KOM(2003) 622 galutinis.

Pasirašydama Aarhuso konvenciją ir JT EEK PRTR protokolą, Europos bendrija įsipareigojo įdiegti priemones, būtinas, kad būtų laikomasi šių dviejų daugiašalių aplinkosaugos susitarimų. To siekdama, Komisija pateikė atitinkamus teisės aktų pasiūlymus. Maža to, jau pasinaudota Bendrijos kompetencija šioje srityje, sukūrus visą Bendriją apimančią Europos išmetamų teršalų registrą.

4. IŠVADA

Todėl Bendrija turėtų sudaryti JT EEK Protokolą dėl išleidžiamų ir perduodamų teršalų registrą. Tarybos yra prašoma protokolą patvirtinti priimant pridedamą sprendimo pasiūlymą.

Pasiūlymas

TARYBOS SPRENDIMAS

**dėl JT EEK protokolo dėl išleidžiamų ir perduodamų teršalų registrų sudarymo
Europos bendrijos vardu**

EUROPOS SAJUNGOS TARYBA,

atsižvelgdama į Europos bendrijos steigimo sutartį, ypač į jos 175 straipsnio 1 dalį, siejamą su 300 straipsnio 2 dalies pirmosios pastraipos pirmuoju sakiniu ir 300 straipsnio 3 dalies pirmąją pastraipą bei 300 straipsnio 4 dalimi,

atsižvelgdama į Komisijos pasiūlymą³,

atsižvelgdama į Europos Parlamento nuomonę⁴,

kadangi:

- (1) JT EEK protokolu dėl išleidžiamų ir perduodamų teršalų registrų (toliau – Protokolas) siekiama suteikti visuomenei daugiau galimybių susipažinti su informacija apie aplinką laikantis JT EEK konvencijos dėl galimybių susipažinti su informacija, visuomenės dalyvavimo ir teisės kreiptis į teismus aplinkosaugos klausimais (Aarhuso konvencija).
- (2) 1998 m. birželio 25 d. Europos bendrija pasirašė Aarhuso konvenciją ir patvirtino ją [] Tarybos sprendimu [xxx/xxx/EB5].
- (3) 2003 m. gegužės 21 d. Europos bendrija pasirašė Protokolą.
- (4) Protokolą ratifikuoti, priimti arba patvirtinti gali konvenciją pasirašiusios valstybės ir regioninės ekonominės integracijos organizacijos.
- (5) Pagal Protokolą regioninė ekonominės integracijos organizacija ratifikavimo, priėmimo arba prisijungimo dokumente turi nurodyti savo kompetenciją Protokolu reglamentuojamais klausimais.
- (6) Protokolo nuostatos į Bendrijos teisės aktus įtrauktos [] Europos Parlamento ir Tarybos reglamentu (EB) Nr. [xxxx/20xx] dėl išleidžiamų ir perduodamų teršalų registro sukūrimo⁶.

³ OLC [...], [...], p. [...].

⁴ OLC [...], [...], p. [...].

⁵ OLC [...], [...], p. [...].

⁶ OLC [...], [...], p. [...].

- (7) Todėl tikslinga Bendrijos vardu patvirtinti protokolą.
- (8) Protokolo 20 straipsnyje yra numatyta supaprastinta ir pagreitinta jo priedų pakeitimų tvarka,

NUSPRENDĖ:

1 straipsnis

JT EEK protokolas dėl išleidžiamų ir perduodamų teršalų registru yra patvirtinamas Bendrijos vardu.

Protokolo tekstas yra pateiktas šio sprendimo A priede.

2 straipsnis

Tarybos pirmininkas įgaliojamas paskirti asmenį arba asmenis, pagal Protokolo 25 straipsnį įgaliotą (-us) deponuoti patvirtinimo dokumentą Jungtinių Tautų Generaliniam Sekretoriui.

3 straipsnis

Tarybos pirmininkas įgaliojamas paskirti asmenį arba asmenis, pagal Protokolo 26 straipsnio 4 dalį įgaliotą (-us) Europos bendrijos vardu deponuoti kompetencijos deklaraciją, pateiktą šio sprendimo B priede.

4 straipsnis

Komisija yra įgaliojama Bendrijos vardu dalyvauti derybose dėl Protokolo priedų pakeitimų priėmimo pagal 20 straipsnį, padedama specialaus Tarybos paskirto komiteto.

Jei per vienuolika mėnesių nuo Protokolo priedų pakeitimų priėmimo nepriimami pakeitimams Bendrijoje įgyvendinti būtini teisės aktai, kaip numatyta Reglamento (EB) Nr. [xxxx/20xx] 18 straipsnyje, vadovaudamasi Protokolo 20 straipsnio 8 dalimi, Komisija depozitarui praneša, kad ji nepitaria tokiam pakeitimui. Įgyvendinus pakeitimą, Komisija atsiima pranešimą dėl nepritarimo.

5 straipsnis

Šis sprendimas skelbiamas *Europos Sąjungos oficialiajame leidinyje*.

Priimta Briuselyje, [...]

*Tarybos vardu
Pirmininkas*

A PRIEDAS

PROTOKOLAS DĖL IŠMETAMŲ IR PERNEŠAMŲ TERŠALŲ REGISTRŲ

Šio Protokolo Šalys,

prisimindamos 1998 m. Konvencijos dėl prieinamumo prie informacijos, visuomenės dalyvavimo priimant sprendimus ir teisės kreiptis į teisėsaugos institucijas aplikos apsaugos klausimais (Orhuso konvencijos) 5 straipsnio 9 dalį ir 10 straipsnio 2 dalį,

pripažindamos, kad išmetamų ir pernešamų teršalų registrai yra svarbus įmonių atskaitomybės didinimo, taršos mažinimo ir darnaus vystymosi skatinimo mechanizmas, kaip nurodyta Lukos deklaracijoje, priimtoje Orhuso konvencijos Šalių pirmame susitiikime,

atsižvelgdamos į 1992 m. Rio de Žaneiro deklaracijos dėl aplinkos ir plėtros 10 principą,

taip pat atsižvelgdamos į principus ir įsipareigojimus, dėl kurių buvo susitarta 1992 m. Jungtinių Tautų konferencijoje dėl aplinkos ir plėtros klausimais, ypač į 21 darbotvarkės 19 skyriaus nuostatas,

atkreipdamos dėmesį į 21 darbotvarkės Tolimesnio įgyvendinimo programą, priimtą 1997 m. Jungtinių Tautų Generalinės Asamblėjos devynioliktoje specialiojoje sesijoje, kurioje *inter alia* raginama didinti valstybių pajėgumus ir gebėjimus rinkti, apdoroti ir platinti informaciją, tinkamomis priemonėmis padėti visuomenei susipažinti su informacija apie pasaulines aplinkos problemas,

atsižvelgdamos į 2002 m. pasaulio valstybių ir vyriausybių vadovų susitikimo darnaus vystymo klausimais įgyvendinimo planą, kuriuo yra skatinama plėsti nuoseklias, integruotas informacijos apie chemines medžiagas skleidimą, pavyzdžiui, sudarant nacionalinius išmetamų ir pernešamų teršalų registrus,

atsižvelgdamos į Tarpvyriausybinių cheminės saugos forumo darbą, ypač į 2000 m. Bahijos deklaraciją dėl cheminės saugos, veiksmų prioritetų po 2000 m. ir išmetamų ir pernešamų teršalų registro/Išmetamų teršalų inventorizacijos veiksmų plano,

taip pat atsižvelgdamos į veiklą pagal Organizacijų gero cheminių medžiagų tarpusavio valdymo programą,

taip pat atsižvelgdamos į Ekonominio bendradarbiavimo ir plėtros organizacijos darbą, ypač į jos Tarybos rekomendaciją dėl išmetamų ir pernešamų teršalų registrų įdiegimo, kurioje Taryba ragina valstybes nares sukurti nacionalinius išmetamų ir pernešamų teršalų registrus ir juos padaryti viešai prieinamus,

norėdamos pasinaudodamos viešomis aplinkos informacijos sistemomis sukurti mechanizmą, kuris padidintų kiekvieno šios ir būsimųjų kartų žmogaus galimybes gyventi jo sveikatai ir gerovei tinkamoje aplinkoje,

taip pat norėdamos užtikrinti, kad kuriant tokias sistemas būtų atsižvelgiama į darnaus vystymo skatinimo principus, tokius kaip atsargumo požiūris, nustatytas 1992 m. Rio de Žaneiro deklaracijos dėl aplinkos ir plėtros 15 principu,

pripažindamos tinkamų aplinkos informacijos sistemų ir galimybės naudotis Orhuso konvencijoje numatytais teisėmis sąryšį,

pažymėdamos, kad būtina paremti kitas tarptautines iniciatyvas teršalų ir atliekų klausimais, įskaitant 2001 m. Stokholmo konvenciją dėl patvarių organinių teršalų ir 1989 m. Bazelio konvenciją dėl pavojingų atliekų tarpvalstybinių vežimų ir jų šalinimo kontrolės,

pripažindamos, kad integruotai mažinant taršą ir pramonės įrenginiuose bei kituose šaltiniuose susidarančių atliekų kiekį yra siekiama aukšto visos aplinkos apsaugos lygio, darnios bei aplinkos apsaugos požiūriu pažangaus vystymosi ir apsaugoti šios ir būsimųjų kartų sveikatą,

įsitikinusias, kad išmetamų ir pernešamų teršalų registrai yra vertinga ir ekonomiškai priemonė, skatinanti tobulinti aplinkos apsaugą, suteikianti visuomenei galimybę susipažinti su informacija apie į bendruomenės išmetamus ir per jas pernešamus teršalus, kuria pasinaudamos vyriausybės gali nustatyti tendencijas, parodyti taršos mažinimo pažangą, stebėti, kaip yra laikomasi tam tikrų tarptautinių susitarimų, nustatyti prioritetus ir įvertinti aplinkos apsaugos politikos kryptis bei programomis padarytą pažangą,

tikėdamos, kad išmetamų ir pernešamų teršalų registrai, leisdami gerinti teršalų valdymą, gali duoti pramonei apčiuopiamos naudos,

pažymėdamos galimybes išmetamų teršalų ir jų pernašų registrų duomenis kartu su informacija apie sveikatą, aplinką, demografiją, ekonomiką ir kitokia svarbia informacija panaudoti tam, kad būtų geriau suprastos galimos problemos, nustatytos opiausi klausimai, imtasi prevencinių bei švelninančių priemonių ir apibrėžti aplinkos valdymo prioritetai,

pripažindamos, kad apdorojant duomenis, kurie pagal taikytinus tarptautinius duomenų apsaugos standartus yra pranešami į išmetamų ir pernešamų teršalų registrus, yra svarbu apsaugoti konkrečiai nustatytą ir galimų nustatyti fizinių asmenų privatumą,

taip pat pripažindamos, kad, siekiant didinti duomenų suderinamumą, svarbu sukurti tarptautiniu lygiu suderintas nacionalinių išmetamų ir pernešamų teršalų registrų sistemas,

pažymėdamos, kad Jungtinių Tautų Europos ekonominės komisijos ir Europos Bendrijos valstybės narės, taip pat Šiaurės Amerikos laisvosios prekybos susitarimo šalys renka teršalų ir jų pernešimo iš įvairių šaltinių duomenis, užtikrina tų duomenų viešumą ir pripažįsta tam tikrose valstybėse per daugelį metų šioje srityje sukauptą vertingą patirtį,

atsižvelgdamos į tai, kad esamuose išmetamų ir pernešamų registruose taikomi įvairūs metodai, kad reikia vengti dubliavimo, ir dėl to pripažindamos, kad būtinas tam tikras lankstumas,

skatindamos nuosekliai kurti nacionalinius išmetamų ir pernešamų teršalų registrus,

taip pat skatindamos palaikyti nacionalinių išmetamų ir pernešamų teršalų registrų ir informacijos apie kitus visuomenės susirūpinimą keliančius išmetamus teršalus sistemų sąryšį,

susitarė:

1 straipsnis

TIKSLAS

Šio Protokolo tikslas - didinti visuomenės galimybes susipažinti su informacija pagal šio Protokolo nuostatas įsteigus nuoseklius, integruotus nacionalinius išmetamų ir pernešamų teršalų registrus (ITPR), kurie padėtų visuomenei dalyvauti priimant sprendimus aplinkosaugos klausimais ir prisidėtų prie aplinkos taršos prevencijos ir mažinimo.

2 straipsnis

SAVOKOS

Šiame Protokole:

1. „Šalis“ - jei tekste nenurodyta kitaip, 24 straipsnyje minima valstybė arba regioninė ekonominės integracijos organizacija, kurios sutiko laikytis šio Protokolo ir kurioms šis Protokolas galioja;
2. „Konvencija“ - Konvencija dėl prieinamumo prie informacijos, visuomenės dalyvavimo priimant sprendimus ir teisės kreiptis į teisėsaugos institucijas aplinkos apsaugos klausimais, priimta 1998 m. liepos 25 d. Orhuse, Danijoje;
3. „visuomenė“ - vienas arba daugiau fizinių ar juridinių asmenų ir pagal nacionalinius teisės aktus ar praktiką jų sudarytos asociacijos, organizacijos arba grupės;
4. „objektas“ - vienas ar daugiau įrenginių toje pačioje vietoje arba greta esančiose vietose, kurie priklauso ir kuriuos naudoja tas pats fizinis ar juridinis asmuo;
5. „kompetentinga institucija“ - nacionalinė valdžios institucija ar institucijos arba kita kompetentinga įstaiga ar įstaigos, kurias Šalis yra paskyrusi tvarkyti nacionalinę išmetamų ir pernešamų teršalų registrų sistemą;
6. „teršalas“ - medžiaga arba medžiagų grupė, kuri dėl savo ypatybių ir dėl to, kad patenka į aplinką, gali būti kenksminga aplinkai arba žmonių sveikatai;
7. „išmetimas“ - tyčinis arba netyčinis, nuolatinis arba nenuolatinis teršalų išleidimas į aplinką dėl žmonių veiklos, įskaitant išsiliejimą, išmetimą į orą, išleidimą į nuotekas, barstymą, šalinimą ar išvertimą arba šalinimą per kanalizacijos sistemas galutinai neišvalius nuotekų;
8. „pernešimas už objekto ribų“ - teršalų arba atliekų, skirtų perdirbti arba panaudojimui, bei teršalų esančių į nuotekų valymo įrenginius išleidžiamose nuotekose, skirtose nuotekų valymui, perkėlimas už objekto ribų;

9. „išsklaidytos taršos šaltiniai“ - daug mažų ar išsibarsčiusių taršos šaltinių, iš kurių teršalai gali patekti į dirvožemį, orą ar vandenį, darydami toms terpėms ryškų bendrą poveikį, bet rinkti pranešimus iš kiekvieno atskiro tokio šaltinio yra nepraktiška;
10. sąvokos „nacionalinis“ ir „visą šalį apimantis“ kalbant apie Šalių, kurios yra regioninės ekonominės integracijos organizacijos, įsipareigojimus pagal šį Protokolą taikomas atitinkamam regionui, jei nėra nurodyta kitaip;
11. „atliekos“ - medžiagos arba daiktai, kurie:
 - (a) yra šalinami arba panaudojami;
 - (b) yra skirti šalinti arba panaudoti;
 - (c) pagal nacionalinius teisės aktus privalo būti šalinami arba panaudojami;
12. „pavojingos atliekos“ - atliekos, kurias nacionaliniai teisės aktai apibrėžia kaip pavojingas;
13. „kitos atliekos“ - atliekos, kurios yra nepavojingos;
14. „nuotekos“ - panaudotas vanduo, kuriame yra medžiagų arba daiktų, kuriuos reglamentuoja nacionaliniai teisės aktai.

3 straipsnis

BENDROSIOS NUOSTATOS

1. Kiekviena Šalis priima būtinas teises, reglamentuojančias ir kitas priemones bei imasi vykdomųjų priemonių šio Protokolo nuostatomis įgyvendinti.
2. Šio Protokolo nuostatos neturi įtakos Šalies teisei toliau vykdyti arba pradėti platesnį ar viešesnį negu numatytas šiame Protokole išmetamų ir pernešamų teršalų registravimą.
3. Kiekviena Šalis imasi būtinų priemonių, pagal kurias reikalaujama, kad objekto darbuotojai ir visuomenės nariai, kurie valdžios institucijoms praneša, kad objektas pažeidžia šį Protokolą įgyvendinančius nacionalinius įstatymus, nebūtų objekto ar valdžios institucijų baudžiami, persekiojami ar puolami dėl jų veiksmų pranešant apie pažeidimus.
4. Įgyvendindama šį Protokolą, kiekviena Šalis paiso atsargumo, kaip nurodyta 1992 m. Rio de Žaneiro deklaracijos dėl aplinkos ir plėtros 15 principu.
5. Kad atskaitomybė būtų kuo mažiau dubliuojama, išmetamų ir pernešamų teršalų registravimo sistemos gali būti integruotos, kiek tai praktiškai įmanoma naudojant esamus informacijos šaltinius, tokius kaip atskaitomybės pagal licencijas ir veiklos leidimus mechanizmai.
6. Šalys siekia, kad nacionaliniai išmetamų ir pernešamų teršalų registrai taptų panašūs.

4 straipsnis

PAGRINDINĖS IŠMETAMŲ IR PERNĖSAMŲ TERŠALŲ REGISTRŲ SISTEMOS SUDEDAMOSIOS DALYS

Pagal šį Protokolą kiekviena Šalis įsteigia ir tvarko viešai prieinamą nacionalinį išmetamų ir pernešamų teršalų registrą:

- (a) kuriame registruojama informacija apie taškinius kiekvieno objekto šaltinius;
- (b) kuriame yra informacijos apie išsklaidytos taršos šaltinius;
- (c) kuriame atitinkamai registruojama informacija pagal konkrečius teršalus ir konkrečias atliekas;
- (d) kuriame yra informacijos apie išmetimą į įvairias terpes išskiriant išmetimus į orą, dirvožemį ir vandenį;
- (e) kuriame yra informacijos apie teršalų pernešimus;
- (f) kuris yra paremtas privalomomis reguliariomis ataskaitomis;
- (g) kuriame yra standartizuoti ir laiku pateikti duomenys, ribotas kiekis standartizuotų ribų, dėl kurių laikymosi reikia atsiskaityti, ir tam tikrais atvejais - ribotas kiekis nuostatų dėl slaptumo;
- (h) kuris yra nuoseklus, lengvai naudojamas, viešai prieinamas, įskaitant elektroninę formą;
- (i) leidžia visuomenei prisidėti prie jo kūrimo ir keitimo; ir
- (j) yra struktūruota kompiuterizuota duomenų bazė arba kelios susietos duomenų bazės, kurias tvarko kompetentinga institucija.

5 straipsnis

PROJEKTAS IR STRUKTŪRA

1. Kiekviena Šalis užtikrina, kad duomenys 4 straipsnyje minėtame registre būtų pateikiami sumine ir nesumine forma, kad būtų galima išmestus ir pernešamus teršalus surasti ir nustatyti pagal:
 - (a) objektą ir jo geografinę vietą;
 - (b) veiklą;
 - (c) savininką ar operatorių ir atitinkamai pagal bendrovę;
 - (d) atitinkamai teršalą arba atliekas;

- (e) kiekvieną aplinkos terpę, į kurią teršalas yra išleistas; ir
 - (f) kaip nurodyta 7 straipsnio 5 dalyje, pernešimo vietą ir atitinkamais atvejais - atliekų šalinimo bei panaudojimo veiklą.
2. Kiekviena Šalis taip pat užtikrina, kad duomenų būtų galima ieškoti ir juos rasti pagal registre įrašytus išsklaidytos taršos šaltinius.
 3. Kiekviena Šalis savo registrą suprojektuoja atsižvelgdama į galimybes ateityje jį išplėsti ir užtikrindama, kad visuomenei būtų prieinami bent dešimties praėjusių ataskaitinių metų duomenys.
 4. Registro projektas turi užtikrinti, kad registras būtų kuo lengviau viešai prieinamas elektroninėmis priemonėmis, tokiomis kaip internetas. Registras turi būti suprojektuotas taip, kad įprastinėmis veiklos sąlygomis informacija registre būtų nuolatos ir nedelsiant prieinama elektroninėmis priemonėmis.
 5. Kiekviena Šalis savo registre nurodo jungtis su savo atitinkamomis viešai prieinamomis duomenų bazėmis, susijusiomis su aplinkos apsauga.
 6. Kiekviena Šalis savo registre nurodo jungtis su kitų Protokolo Šalių išmetamų ir pernešamų teršalų registrais, taip pat, kai įmanoma, su kitų valstybių registrais.

6 straipsnis

REGISTRO APIMTIS

1. Kiekviena Šalis užtikrina, kad jos registre būtų informacija apie:
 - (a) išmetamus teršalus, apie kuriuos būtina pranešti pagal 7 straipsnio 2 dalį;
 - (b) pernešimus už objekto ribų, apie kuriuos būtina pranešti pagal 7 straipsnio 2 dalį;
 - (c) iš išsklaidytos taršos šaltinių išmetamus teršalus, apie kuriuos būtina pranešti pagal 7 straipsnio 4 dalį.
2. Įvertinęs nacionalinių išmetamų teršalų ir jų pernašų registrų steigimo ir šio Protokolo įgyvendinimo patirtį, taip pat atsižvelgdamas į atitinkamus tarptautinius procesus, Šalių susirinkimas persvarsto šio Protokolo atskaitomybės reikalavimus ir apsversto tokius su jo tolesne plėtra susijusius klausimus:
 - (a) I priede nurodytos veiklos peržiūra;
 - (b) II priede nurodytų teršalų peržiūra;
 - (c) I ir II prieduose nurodytų ribų peržiūra;
 - (d) būtinybę įtraukti kitus svarbius aspektus, tokius kaip informacija apie teršalų pernešimus vietovių ribose, saugojimas, atskaitomybės apie išsklaidytos taršos

šaltinius reikalavimus ar teršalų įtraukimo į šio Protokolo taikymo sritį kriterijų kūrinas.

7 straipsnis

ATSKAITOMYBĖS REIKALAVIMAI

1. Kiekviena Šalis arba:
 - (a) reikalauja, kad kiekvieno atskiro objekto, priklausančio jos jurisdikcijai, savininkas arba operatorius, kuris verčiasi viena arba keliomis I priede nurodytomis veiklos rūšimis, viršijančiomis taikytiną I priedo 1 skiltyje nurodytą ribą, ir:
 - i) išmeta tokius bet kurio II priede nurodyto teršalo kiekius, kurie viršija II priedo 1 skiltyje nurodytas taikytinas ribas;
 - ii) perkelia už objekto ribų tokius bet kurio II priede nurodyto teršalo kiekius, kurie viršija II priedo 2 skiltyje nurodytą taikytiną ribą, kai Šalis pagal šio straipsnio 5 dalies d punktą yra pasirinkusi teikti ataskaitas dėl kiekvieno konkretaus teršalo perkėlimo;
 - iii) perneša už objekto ribų per metus daugiau kaip 2 tonas pavojingų atliekų arba daugiau kaip 2000 tonų kitų atliekų, kai Šalis pagal šio straipsnio 5 dalies d punktą yra pasirinkusi pateikti informaciją apie kiekvienos konkrečios rūšies atliekų perkėlimą;
 - iv) perkelia už objekto ribų tokius bet kurio II priede nurodyto teršalo, esančio į vandens valymo įrenginius tekančiose nuotekose, kiekius, kurie viršija II priedo 1b skiltyje nurodytas taikytinas ribas;
 - (b) vykdytų pagal šio straipsnio 2 dalį tokiam savininkui ar operatoriui skirtą įpareigojimą; arba
 - (c) reikalauja, kad kiekvieno atskiro objekto, priklausančio jos jurisdikcijai, savininkas arba operatorius, besiverčiantis viena arba keliomis I priede nurodytomis veiklos rūšimis, kurio darbuotojų skaičius sutampa ar viršija I priedo 2 skiltyje nurodytą ribą ir kuris gamina, perdirba ar naudoja tokius bet kurio II priede nurodyto teršalo kiekius, kurie viršija II priedo 3 skiltyje nurodytą taikytiną ribą, vykdytų pagal šio straipsnio 2 dalį tokiam savininkui ar operatoriui skirtą įpareigojimą.
2. Kiekviena Šalis reikalauja, kad šio straipsnio 1 dalyje minėto objekto savininkas arba operatorius pagal šio straipsnio 5 ir 6 dalių reikalavimus pateiktų tose dalyse nurodytą informaciją apie teršalus ir atliekas, kurių ribos buvo viršytos.
3. Siekdama šio Protokolo tikslų, Šalis gali nuspręsti taikyti tam tikram teršalui arba jo išmetimui, arba jo gamybai, apdorojimui ir naudojimui nustatytą ribą, jei dėl to jos registre padaugėja atitinkamos informacijos apie išmetamus ir pernašumus teršalus.

4. Kiekviena Šalis užtikrina, kad jos kompetentinga institucija rinktų įrašytiną į registrą informaciją apie iš išsklaidytos taršos šaltinių, nurodytų šio straipsnio 7 ir 8 punktuose, išmetamus teršalus arba tokiai informacijai rinkti paskirtą vieną ar kelias valdžios institucijas arba kompetentingas įstaigas.
5. Kiekviena Šalis reikalauja, kad objektų savininkai arba operatoriai, kurie pagal šio straipsnio 2 dalį privalo teikti ataskaitas, parengtų ir savo kompetentingai institucijai pateiktų tokią informaciją apie kiekvieną konkretų objektą:
 - (a) objekto, dėl kurio teikiama ataskaita, pavadinimas, adresas, geografinė vieta, veikla ar veiklos rūšys, savininko arba operatoriaus pavardė ir atitinkamos įmonės pavadinimas;
 - (b) kiekvieno teršalo, apie kurį būtina pranešti pagal šio straipsnio 2 dalį, pavadinimas ir numeris;
 - (c) kiekvieno teršalo, apie kurį būtina pranešti pagal šio straipsnio 2 dalį, iš objekto į aplinką per ataskaitinius metus išmesti kiekiai - visas bendras kiekis ir kiekiai, išmesti į orą, vandenį ar dirvožemį, taip pat ir po žeme;
 - (d) arba:
 - i) kiekvieno teršalo, apie kurį būtina pranešti pagal šio straipsnio 2 dalį, kiekis, kuris per ataskaitinius metus yra perneštas už objekto ribų, atskirai nurodomi kiekiai, perkelti šalinimui bei panaudojimui, teršalus priėmusio objekto pavadinimas ir adresas;
 - ii) atliekų, apie kurias būtina pranešti pagal šio straipsnio 2 dalį, kiekis, per ataskaitinius metus perkeltas už objekto ribų, atskirai nurodomos pavojingos bei kitos atliekos, atitinkamai raide „R“ arba „D“ pažymima, ar pagal III priedą atliekos yra skirtos šalinti ar panaudoti, o tarpvalstybinio pavojingų atliekų vežimo atveju yra nurodoma atliekų šalinimo ar panaudotojo pavardė (pavadinimas), adresas ir perkeltų atliekų faktinio šalinimo arba panaudojimo vieta;
 - (e) kiekvieno teršalo, apie kurį būtina pranešti pagal šio straipsnio 2 dalį, kiekis nuotekose, už objekto ribų perkeltose per ataskaitinius metus;
 - (f) metodai, taikyti šios straipsnio dalies c-e punktuose nurodytai informacijai rinkti pagal 9 straipsnio 2 dalį, nurodant, ar informacija pagrįsta matavimu, tiksliu apskaičiavimu ar įvertinimu.
6. Šio straipsnio 5 dalies c-e punktuose nurodytai informacijai priskiriama informacija apie teršalų išmetimą ir perkėlimą dėl įprastinės veiklos ir dėl ypatingų įvykių.
7. Kiekviena Šalis savo registre pateikia pakankamai aiškiai atskirtą informaciją apie teršalus, išmestus iš išsklaidytos taršos šaltinių, iš kurių, Šalies žiniomis, registre praktiškai pateiktinus duomenis renka atitinkamos institucijos. Kai Šalis nustato, kad tokių duomenų nėra, ji imasi priemonių, kad pagal savo nacionalinius prioritetus

pareikalautų informacijos apie atitinkamų teršalų išmetimą iš vieno ar kelių išsklaidytų šaltinių.

8. Šio straipsnio 7 dalyje minėtoje informacijoje nurodoma informacijos rinkimo metodika.

8 straipsnis

ATSKAITOMYBĖS CIKLIŠKUMAS

1. Kiekviena Šalis užtikrina, kad į jos registrą įrašytina informacija būtų viešai prieinama ir parengta bei registre pateikta pagal kalendorinius metus. Ataskaitiniai metai - tai kalendoriniai metai, su kuriais yra susijusi informacija. Kiekvienai Šaliai pirmieji ataskaitiniai metai - tai kalendoriniai metai, einantys po tų, kuriais šis Protokolas tai Šaliai įsigalioja. 7 straipsnyje reikalaujamos ataskaitos rengiamos kasmet. Tačiau antrieji ataskaitiniai metai gali būti antrieji kalendoriniai metai po pirmųjų ataskaitinių metų.
2. Kiekviena Šalis, kuri nėra regioninė ekonominės integracijos organizacija, užtikrina, kad informacija į jos registrą būtų įrašyta per penkiolika mėnesių nuo kiekvienų ataskaitinių metų pabaigos. Tačiau pirmųjų ataskaitinių metų informacija į registrą įrašoma per dvejus metus nuo tų ataskaitinių metų pabaigos.
3. Kiekviena Šalis, kuri yra regioninė ekonominės integracijos organizacija, užtikrina, kad informacija apie atitinkamus ataskaitinius metus į jos registrą būtų įrašyta per šešis mėnesius nuo termino, per kurį Šalys, kurios nėra regioninės ekonominės integracijos organizacijos, privalo tai padaryti, pabaigos.

9 straipsnis

DUOMENŲ RINKIMAS IR ĮRAŠŲ TVARKYMAS

1. Kiekviena Šalis reikalauja, kad objektų, kuriems taikomi 7 straipsnyje nurodyti atskaitomybės reikalavimai, savininkai ir operatoriai rinktų duomenis, pakankamai dažnai ir pagal šio straipsnio 2 dalį reikalingus nustatant objekto išmetamus ir už objekto ribų perkeliamus teršalus, apie kuriuos būtina pranešti pagal 7 straipsnį, ir penkerius metus nuo atitinkamų ataskaitinių metų pabaigos saugotų duomenų, kuriais remiantis buvo parengta pranešta informacija, įrašus, su kuriais galėtų susipažinti kompetentingos institucijos. Šiuose įrašuose taip pat apibūdinami duomenų rinkimo metodai.
2. Kiekviena Šalis reikalauja, kad objektų, kuriems taikomi 7 straipsnyje nurodyti atskaitomybės reikalavimai, savininkai ir operatoriai naudotų geriausią turimą informaciją, į kurią gali būti įtraukti stebėsenos duomenys, išmetamų į orą teršalų perskaičiavimo koeficientai, masės santykio lygtys, netiesioginės stebėsenos ir kiti apskaičiavimai, techniniai vertinimai ir kiti metodai. Prireikus tai turi būti daroma taikant tarptautiniu lygiu patvirtintus metodus.

10 straipsnis

KOKYBĖS VERTINIMAS

1. Kiekviena Šalis reikalauja, kad objektų, kuriems taikomi 7 straipsnio 1 dalyje nurodyti atskaitomybės reikalavimai, savininkai ir operatoriai užtikrintų pranešamos informacijos kokybę.
2. Kiekviena Šalis užtikrina, kad jos registre esamų duomenų kokybę, svarbiausia, jų išsamumą, nuoseklumą ir patikimumą, vertintų kompetentinga institucija, atsižvelgdama į rekomendacijas, kurias gali parengti Šalių susitikimas.

11 straipsnis

INFORMACIJOS PRIEINAMUMAS VISUOMENEI

1. Kiekviena Šalis užtikrina, kad jos išmetamų ir pernešamų teršalų registro informacija būtų viešai prieinama nereikalaujant nurodyti, kam ji reikalinga, ir laikantis šio Protokolo nuostatų ir, svarbiausia, užtikrina, kad jos registras būtų tiesiogiai elektroniniu būdu prieinamas per viešuosius telekomunikacijų tinklus.
2. Kai registre esanti informacija visuomenei nėra laisvai tiesiogiai prieinama elektroniniu būdu, kiekviena Šalis užtikrina, kad jos kompetentinga institucija paprašius kuo greičiau, bet ne vėliau kaip per vieną mėnesį nuo prašymo gavimo dienos, tą informaciją suteiktų koku nors kitu veiksmingu būdu.
3. Atsižvelgdama į šio straipsnio 4 dalį, kiekviena Šalis užtikrina, kad jos registre esanti informacija būtų prieinama be jokio mokesčio.
4. Kiekviena Šalis gali leisti savo kompetentingai institucijai reikalauti mokesčio už konkrečios šio straipsnio 2 dalyje minėtos informacijos atgaminimą ir siuntimą, bet tokio mokesčio dydis turi būti deramai pagrįstas.
5. Kai registre esanti informacija visuomenei nėra laisvai tiesiogiai prieinama elektroniniu būdu, kiekviena Šalis padeda visuomenei elektroniniu būdu prie jos registro prieiti viešosiose vietose, pavyzdžiui, viešosiose bibliotekose, savivaldybėse ar kitose atitinkamose vietose.

12 straipsnis

SLAPTUMAS

1. Kiekviena Šalis gali leisti kompetentingai institucijai jos registre esančią informaciją laikyti slapta, kai atskleidus tokią informaciją galėtų būti padaryta neigiama įtaka:
 - (a) tarptautiniams santykiams, krašto gynybai ar valstybės saugumui;

- (b) vykdyti teisingumą, asmens galimybei būti teisiamam sąžiningo teismo arba valdžios institucijai galimybę atlikti baudžiamojo arba drausminio pobūdžio tyrimą;
- (c) komercinės ir pramoninės informacijos slaptumui, kai tokį slaptumą, gindamas teisėtus ekonominius interesus, saugo įstatymas;
- (d) intelektinės nuosavybės teisėms; ar
- (e) asmens duomenų ir (arba) dokumentų, susijusių su fiziniu asmeniu, slaptumui, jei toks asmuo nesutinka tokios informacijos atskleisti visuomenei ir jei toks slaptumas yra numatytas įstatyme.

Išvardytieji slaptumo pagrindai aiškintini ribotai, atsižvelgiant į viešuosius interesus, kuriems informacijos atskleidimas būtų naudingas, ir į tai, ar informacija yra susijusi su teršalų išmetimu į aplinką.

- 2. Atsižvelgiant į šio straipsnio 1 dalies c punktą, bet kurios informacijos apie teršalų išmetimą, kuri yra svarbi aplinkos apsaugai, atskleidimas pagal nacionalinius teisės aktus yra svarstyti.
- 3. Kai informacija yra laikoma slapta pagal šio straipsnio 1 dalį, registre, jei įmanoma, nurodoma, kokios rūšies informacija neatskleidžiama teikiant, pavyzdžiui, bendrą informaciją apie chemines medžiagas, ir dėl kokios priežasties ji neatskleidžiama.

13 straipsnis

VISUOMENĖS DALYVAVIMAS TOBULINANT NACIONALINIUS IŠMETAMŲ IR PERNEŠAMŲ TERŠALŲ REGISTRUS

- 1. Kiekviena Šalis pagal savo nacionalinius įstatymus užtikrina tinkamas galimybes visuomenei dalyvauti tobulinant nacionalinį išmetamų ir pernešamų teršalų registrą.
- 2. Taikydama šio straipsnio 1 dalį, kiekviena Šalis suteikia visuomenei galimybę nemokamai gauti informaciją apie siūlomas nacionalinio išmetamų ir pernešamų teršalų registro tobulinimo priemones ir galimybę teikti visokias pastabas, informaciją, analitinę medžiagą arba nuomones, svarbią priimant sprendimus, o atitinkama institucija tinkamai atsižvelgia į tokį visuomenės indėlį.
- 3. Kiekviena Šalis užtikrina, kad, priėmus sprendimą sukurti registrą arba gerokai jį pakeisti, informacija apie sprendimą ir jo pagrindimą būtų laiku viešai prieinama.

14 straipsnis

TEISĖ KREIPTIS Į TEISMĄ

- 1. Kiekviena Šalis pagal savo nacionalinės teisės aktus užtikrina, kad kiekvienas asmuo, manantis, jog į jo prašymą suteikti informaciją pagal 11 straipsnio 2 dalį nebuvo

atsižvelgta arba jis visas ar iš dalies buvo neteisingai atmestas, į jį buvo netinkamai atsakyta arba reaguota ne pagal tos dalies nuostatas, galėtų kreiptis į teismą arba kitą nepriklausomą ir nešališką pagal įstatymus įsteigtą įstaigą, kad procedūra būtų peržiūreta.

2. Šio straipsnio 1 dalies reikalavimai nepažeidžia atitinkamų Šalių teisių ir pareigų pagal galiojančias tarp Šalių sutartis šiame straipsnyje nurodytais klausimais.

15 straipsnis

PAJĖGUMŲ KŪRIMAS

1. Kiekviena Šalis rūpinasi, kad visuomenė žinotų apie išmetamų ir pernešamų teršalų registrą, ir užtikrina, kad visuomenei būtų padedama ir patariama, kaip susipažinti su registru, suprasti ir naudoti jame esančią informaciją.
2. Kiekviena Šalis atsakingoms institucijoms ir įstaigoms suteikia pakankamai galimybių kurti pajėgumus ir teikia joms rekomendacijas, kad jos galėtų atlikti savo pareigas pagal šį Protokolą.

16 straipsnis

TARPTAUTINIS BENDRADARBIAVIMAS

1. Šalys atitinkamai bendradarbiauja ir viena kitai padeda:
 - (a) šio Protokolo tikslus remiančiuose tarptautiniuose veiksmuose;
 - (b) remdamosi atitinkamų Šalių tarpusavio susitarimu, įdiegti nacionalines sistemas pagal šį Protokolą;
 - (c) keistis informacija pagal šį Protokolą apie pasienio zonose išmetamus ir pernešamus teršalus;
 - (d) keistis informacija pagal šį Protokolą apie teršalų pernešimą tarp Šalių.
2. Šalys skatina bendradarbiavimą tarp Šalių ir su atitinkamomis tarptautinėmis organizacijomis, kad prireikus prisidėtų prie:
 - (a) visuomenės informavimo tarptautiniu lygiu;
 - (b) technologijų perdavimo;
 - (c) techninės paramos su šiuo Protokolu susijusiais klausimais teikimo Šalims, kurios yra besivystančios Šalys ir pereinamosios ekonomikos Šalys.

ŠALIŲ SURINKIMAS

1. Šiuo Protokolu įsteigiamas Šalių susirinkimas. Jo pirmoji sesija šaukiama ne vėliau kaip po dvejų metų nuo šio Protokolo įsigaliojimo. Vėliau eilinės Šalių susirinkimų sesijos šaukiamos iš eilės kartu arba lygiagrečiai su Konvencijos Šalių eiliniaus susirinkimais, jei šio Protokolo Šalys nenusprendžia kitaip. Šalių neeiliniai susirinkimai šaukiami, kai taip yra nuspręsta eilinėje sesijoje arba kai kuri nors Šalis raštu paprašo, jei per šešis mėnesius nuo tos dienos, kai Europos ekonominės komisijos vykdomasis sekretorius visoms Šalims praneša apie prašymą, jam pritaria ne mažiau kaip vienas trečdalis Šalių.
2. Savo susirinkimuose Šalys, remdamosi reguliariai gaunama informacija iš Šalių, nuolatos kontroliuoja šio Protokolo vykdymą bei pokyčius ir tuo tikslu:
 - (a) prižiūri išmetamų ir pernešamų teršalų registrų pokyčius ir skatina juos nuosekliai gerinti bei vienodinti;
 - (b) siekdamas vengti šioje srityje dubliavimo, nustato gaires, kurios padeda Šalims rengti jam ataskaitas;
 - (c) parengia darbo programą;
 - (d) svarsto ir prireikus patvirtina priemones 16 straipsnyje nurodytam tarptautiniam bendradarbiavimui gerinti;
 - (e) įsteigia jo manymu būtinas pagalbines įstaigas;
 - (f) vadovaudamasis 20 straipsnio nuostatomis, svarsto ir priima šio Protokolo bei jo priedų pakeitimų pasiūlymus, kuriuos mano esant reikalingus siekiant šio Protokolo tikslų;
 - (g) pirmojoje savo sesijoje aptaria ir bendru sutarimu priima savo bei pagalbinių įstaigų sesijų darbo tvarkos taisykles, atsižvelgdamas į darbo tvarkos taisykles, kurias yra priėmus Konvencijos Šalių susirinkimas;
 - (h) kad būtų lengviau įgyvendinti šį Protokolą, svarsto bendru sutarimu priimamas finansines priemones ir techninės paramos mechanizmus;
 - (i) kad būtų pasiekti šio Protokolo tikslai, prireikus pasinaudoja kitų atitinkamų tarptautinių įstaigų paslaugomis; ir
 - (j) nagrinėja papildomas priemones, kurių gali prireikti šio Protokolo tikslams įgyvendinti, tokius kaip jo įgyvendinimą skatinančių gairių ir rekomendacijų rengimas, ir imasi tų priemonių.
3. Šalių susirinkimas padeda keistis informacija apie patirtį, įgytą rengiant pranešimus apie konkrečių teršalų ir konkrečių atliekų pernešimus, ir svarsto tą patirtį, tirdamas galimybę abiejų rūšių pranešimus sujungti atsižvelgiant į visuomenės interesus gauti

informaciją pagal 1 straipsnį ir į bendrą nacionalinių išmetamų teršalų ir jų pernašų registrų veiksmingumą.

4. Jungtinės Tautos, jų specializuotosios agentūros ir Tarptautinė atominės energetikos agentūra, taip pat bet kuri valstybė ir regioninė ekonominės integracijos organizacija, turinčios teisę pagal 24 straipsnį pasirašyti šį Protokolą, bet kurios nėra jo šalys, ir bet kokia tarpvyriausybė organizacija, kompetentinga srityse, kurias apima šis Protokolas, turi teisę kaip stebėtojos dalyvauti šalių susirinkimo sesijose. Toks leidimas joms suteikiamas ir jos dalyvauja pagal šalių susirinkimo priimtas darbo tvarkos taisykles.
5. Kiekviena nevyriausybė organizacija, kompetentinga su šiuo Protokolu susijusiose srityse, informavusi Europos ekonominės komisijos vykdomąjį sekretorių apie savo norą būti atstovaujama kurioje nors šalių susirinkimo sesijoje, turi teisę dalyvauti kaip stebėtoja, jei tam neprieštaruoja vienas trečdalis susirinkimo sesijoje dalyvaujančių šalių. Toks leidimas joms suteikiamas ir jos dalyvauja pagal šalių susirinkimo priimtas darbo tvarkos taisykles.

18 straipsnis

BALSAVIMO TEISĖ

1. Išskyrus šio straipsnio 2 dalyje numatytus atvejus, kiekviena šio Protokolo Šalis turi po vieną balsą.
2. Regioninės ekonominės integracijos organizacijos naudojami savo balsavimo teise, kai svarstomi su jų kompetencija susiję klausimai, ir turi tiek balsų, kiek organizacijoje yra valstybių narių šio Protokolo šalių. Tokios organizacijos netenka savo balsavimo teisės, jeigu jų valstybės narės pasinaudoja savo balsavimo teise, ir atvirkščiai.

19 straipsnis

PRIEDAI

Šio Protokolo priedai yra jo sudedamoji dalis, ir, jei nėra aiškiai numatyta kitaip, nuorodos į šį Protokolą kartu yra nuorodos į bet kurį iš jo priedų.

20 straipsnis

PAKEITIMAI

1. Kiekviena Šalis gali siūlyti šio Protokolo pakeitimus.
2. Šio Protokolo pakeitimų pasiūlymai svarstomi šalių susirinkimo sesijoje.
3. Šiam Protokolui siūlomo bet kokio pakeitimo tekstas pateikiamas raštu Sekretariatui, kuris ne vėliau kaip prieš šešis mėnesius iki sesijos, kurioje siūloma šį pakeitimą priimti, perduoda jį visoms Šalims, kitoms valstybėms ir regioninėms ekonominės

integracijos organizacijoms, kurios yra sutikusios laikytis šio Protokolo, bet kurioms jis dar yra neįsigaliojęs, ir Protokolą pasirašiusioms Šalims.

4. Šalys deda visas pastangas sutarimui dėl bet kokio siūlomo šio Protokolo pakeitimo pasiekti bendru sutarimu. Jeigu visos priemonės pasiekti bendrą sutarimą išnaudotos, o susitarimas nepasiektas, tada kraštutiniu atveju pakeitimas priimamas trijų ketvirtadalių posėdžiaujančių ir dalyvaujančių balsuojant šalių balsų dauguma.
5. Šiame straipsnyje „posėdžiaujančios ir dalyvaujančios balsuojant Šalys“ - tai posėdžiaujančios ir balsuojančios už arba prieš Šalys.
6. Kiekvieną šio Protokolo pakeitimą, priimtą pagal šio straipsnio 4 dalį, Sekretoriatas perduoda depozitarui, kuris jį išsiuntinėja visoms Šalims, kitoms valstybėms ir regioninėms ekonominės integracijos organizacijoms, kurios yra sutikusios laikytis šio Protokolo, bet kurioms jis dar yra neįsigaliojęs, ir Protokolą pasirašiusioms Šalims.
7. Pakeitimas, išskyrus priedo pakeitimus, jį ratifikavusioms, priėmusioms arba patvirtinusioms Šalims įsigalioja devyniasdešimtą dieną po to, kai depozitaras gavo bent trijų ketvirtadalių pakeitimo priėmimo metu buvusių Protokolo Šalimis ratifikavimo, priėmimo ar patvirtinimo dokumentus. Vėliau bet kokiai kitai Šaliai pakeitimas įsigalioja devyniasdešimtą dieną po to, kai ši Šalis perduoda saugoti pakeitimo ratifikavimo, priėmimo arba patvirtinimo dokumentą.
8. Šalis, kuri nepriima priedo pakeitimo, apie tai raštu praneša depozitarui per dvylika mėnesių nuo tos dienos, kai depozitaras išsiuntinėjo pakeitimą. Depozitaras nedelsdamas informuoja visas Šalis apie bet kurį gautą pranešimą. Šalis gali bet kuriuo metu atšaukti savo pranešimą apie pakeitimo nepriėmimą, ir po to priedo pakeitimas tai Šaliai įsigalioja.
9. Praėjus dvylikai mėnesių nuo tos dienos, kai depozitaras išsiuntinėjo priedo pakeitimą, kaip numatyta šio straipsnio 6 dalyje, priedo pakeitimas įsigalioja tose Šalyse, kurios nepateikė depozitarui pranešimo pagal šio straipsnio 8 dalį, jei tuo metu tokį pranešimą yra pateikusios ne daugiau kaip vienas trečdalis pakeitimo priėmimo metu buvusių Protokolo šalių.
10. Jei priedo pakeitimas yra tiesiogiai susijęs su šio Protokolo pakeitimu, jis neįsigalioja tol, kol neįsigalioja šio Protokolo pakeitimas.

21 straipsnis

SEKRETORIATAS

Europos ekonominės komisijos vykdomasis sekretorius vykdo tokias šio Protokolo Sekretoriato funkcijas:

- (a) kviečia ir rengia šalių susirinkimo sesijas;
- (b) perduoda Šalims ataskaitas ir kitą pagal šio Protokolo nuostatas gautą informaciją;

- (c) šalių susirinkimui atsiskaito už Sekretoriato veiklą; ir
- (d) vykdo tokias funkcijas, kurias, atsižvelgdamas į turimus išteklius, nustato šalių susirinkimas.

22 straipsnis

PROTOKOLO NUOSTATŲ LAIKYMOSI PERŽIŪRA

Savo pirmojoje sesijoje šalių susirinkimas bendru sutarimu sukuria neteisminio, nekonfrontacinio, konsultacinio pobūdžio bendradarbiavimu paremtas procedūras bei institucines priemones, kuriomis naudojantis yra įvertinama, kaip laikomasi šio Protokolo nuostatų, ir nagrinėjami šio Protokolo nuostatų nesilaikymo atvejai. Nustatydamas šias procedūras ir priemones, šalių susirinkimas *inter alia* svarsto, ar tikslinga numatyti galimybę gauti informaciją iš visuomenės narių su šiuo Protokolu susijusiais klausimais.

23 straipsnis

GINČŲ SPRENDIMAS

1. Kilus dviejų arba daugiau šalių ginčui dėl šio Protokolo aiškinimo arba taikymo, Šalys siekia išspręsti ginčą derybomis arba koku kitu taikiu priimtiniu ginče dalyvaujančioms Šalims ginčų sprendimo būdu.
2. Pasirašydama, ratifikuodama, priimdama arba tvirtindama šį Protokolą arba prisijungdama prie jo, arba bet kada vėliau valstybė gali depozitarui nusiųsti pareiškimą raštu, kad ginčui, kuris nebuvo išspręstas pagal šio straipsnio 1 dalį, spręsti ji priima vieną arba abu nurodytus ginčo sprendimo būdus, privalomus bet kurios prisiimančios tokį pat įsipareigojimą Šalies atžvilgiu:
 - (a) ginčo perdavimą nagrinėti Tarptautiniam Teisingumo Teismui;
 - (b) arbitražą laikantis IV priede numatytos procedūros.

Regioninė ekonominės integracijos organizacija gali panašų pareiškimą dėl arbitražo nusiųsti pagal b punkte minėtą procedūrą.

3. Jei ginčo Šalys sutiko dėl abiejų šio straipsnio 2 dalyje išvardytų ginčo sprendimo būdų, tuomet ginčas gali būti perduotas tik Tarptautiniam Teisingumo Teismui, jeigu tik Šalys nesusitarė kitaip.

24 straipsnis

PASIRAŠYMAS

Šis Protokolas pateikiamas pasirašyti 2003 m. gegužės 21-23 d. Kijeve (Ukraina) vykstant Penktajai ministrų konferencijai „Aplinkos apsauga Europai“ ir vėliau - Jungtinių Tautų

būstinėje Niujorke iki 2003 m. gruodžio 31 d. visoms valstybėms - Jungtinių Tautų narėms ir regioninėms ekonominės integracijos organizacijoms, kurias įsteigė nepriklausomos Jungtinių Tautų valstybės narės ir kurioms jų valstybės narės perdavė įgaliojimus dėl šio Protokolo reglamentuojamų klausimų, įskaitant įgaliojimus sudaryti sutartis šiais klausimais.

25 straipsnis

DEPOZITARAS

Šio protokolo depozitaras yra Jungtinių Tautų Generalinis Sekretorius.

26 straipsnis

RATIFIKAVIMAS, PRIĖMIMAS, TVIRTINIMAS IR PRISIJUNGIMAS

1. Šį Protokolą pasirašiusios valstybės ir 24 straipsnyje minėtos regioninės ekonominės integracijos organizacijos jį ratifikuoja, priima arba patvirtina.
2. 24 straipsnyje nurodytos valstybės ir regioninės ekonominės integracijos organizacijos gali prisijungti prie šio Protokolo nuo 2004 m. sausio 1 d.
3. Bet kokia 24 straipsnyje nurodyta regioninė ekonominės integracijos organizacija, kuri tampa šio Protokolo Šalimi, net jeigu nėra viena šios organizacijos valstybė narė nėra šio Protokolo Šalis, prisiima visus numatytus šiame Protokole išsipareigojimus. Tais atvejais, kai viena ar daugiau tokios organizacijos valstybių narių yra šio Protokolo Šalys, ši organizacija ir jos valstybės narės sprendžia dėl savo atitinkamos atsakomybės vykdant išsipareigojimus pagal šį Protokolą. Tokiais atvejais ši organizacija ir jos valstybės narės negali tuo pačiu metu naudotis šiame Protokole numatytais teisėmis.
4. 24 straipsnyje nurodytos regioninės ekonominės integracijos organizacijos ratifikavimo, priėmimo, tvirtinimo arba prisijungimo dokumentuose apibrėžia savo kompetenciją šiuo Protokolu reglamentuojamais klausimais. Šios organizacijos taip pat praneša depozitarui apie bet koki esminį savo kompetencijos pasikeitimą.

27 straipsnis

ĮSIGALIOJIMAS

1. Šis Protokolas įsigalioja devyniasdešimtą dieną nuo tos dienos, kai atiduodamas saugoti šešioliktasis ratifikavimo, priėmimo, patvirtinimo arba prisijungimo dokumentas.
2. Šio straipsnio 1 dalyje bet koks dokumentas, kurį deponavo kokia nors regioninė ekonominės integracijos organizacija, nelaikomas papildomu dokumentu greta tų, kuriuos deponavo tokios organizacijos valstybės narės.
3. Kiekvienai valstybei arba regioninei ekonominės integracijos organizacijai, kuri ratifikuoja, priima, patvirtina šį Protokolą arba prisijungia prie jo, po to, kai atiduotas

saugoti šešioliktasis ratifikavimo, priėmimo, patvirtinimo arba prisijungimo dokumentas, šis Protokolas įsigalioja devyniasdešimtą dieną nuo tos dienos, kai tokia valstybė ar organizacija deponuoja savo ratifikavimo, priėmimo, patvirtinimo arba prisijungimo dokumentą.

28 straipsnis

IŠLYGOS

Šiam Protokolui nedaromos jokios išlygos.

29 straipsnis

PASITRAUKIMAS

Bet kuriuo metu, praėjus trejiems metams nuo šio Protokolo įsigaliojimo kokiai nors Šaliai dienos, ši Šalis gali pasitraukti iš Protokolo apie tai raštu pranešusi depozitarui. Bet koks toks pasitraukimas įsigalioja devyniasdešimtą dieną nuo tos dienos, kai depozitaras gauna pranešimą apie tai.

30 straipsnis

AUTENTIŠKI TEKSTAI

Šio Protokolo originalas, kurio tekstai anglų, prancūzų ir rusų kalbomis yra autentiški, atiduodamas saugoti Jungtinių Tautų Generaliniam Sekretoriui.

TAI PATVIRTINDAMI, toliau nurodyti tinkamai įgalioti asmenys pasirašė šį Protokolą.

PASIRAŠYTA du tūkstančiai trečių metų gegužės dvidešimt pirmą dieną Kijeve.

I PRIEDAS**VEIKLOS RŪŠYS**

Nr.	Veikla	Pajėgumų riba(1 skiltis)	Darbuotojų skaičiaus riba(2 skiltis)
1.	Energetikos sektorius		
a)	Naftos ir dujų perdirbimo įmonės	*	10 darbuotojų
b)	Dujinimo ir skystinimo įrenginiai	*	
c)	Šiluminės jėgainės ir kiti deginimo įrenginiai	Šilumos įvadas 50 megavatų (MW)	
d)	Koksavimo krosnys	*	
e)	Kokso krosnys	Pajėgumas 1 tona per valandą	
f)	Akmens anglių gaminių ir kietojo bedūmio kuro gamybos įrenginiai	*	
2.	Metalų gamyba ir apdirbimas		
a)	Metalų rūdos (įskaitant sulfidinę rūdą) apdeginimo arba aglomeravimo įrenginiai	*	10 darbuotojų
b)	Ketaus arba plieno (pirminio ir antrinio lydymo) gamybos (įskaitant nepertraukiamą išpilstymą) įrenginiai	Pajėgumas – 2,5 tonos per valandą	
c)	Juodųjų metalų apdirbimo įrenginiai: i) Karšto valcavimo staklynai ii) Kalviški kūjai iii) Dengimas apsaugine lydmetalių danga	Pajėgumas – 20 tonų neapdoroto plieno per valandą 50 kilodžaulių vienam kūjui, kai naudojamas šiluminis galingumas didesnis kaip 20 MW Įvadas 2 tonos neapdoroto plieno per valandą	
d)	Juodųjų metalų liejyklos	Gamybos pajėgumas – 20 tonų per dieną	
e)	Įrenginiai: i) skirti gaminti spalvotuosius neapdorotus metalus iš rūdos, koncentratų ar antrines žaliavas taikant metalurginius, cheminius ar elektrolizės procesus	*	

Nr.	Veikla	Pajėgumų riba(1 skiltis)	Darbuotojų skaičiaus riba(2 skiltis)
	ii) skirti juodųjų metalų lydymui, taip pat sulydymui (legiravimui), įskaitant regeneruotus produktus (gryninimą, krosninį liejimą ir t. t.)	Švino ir kadmio lydymo pajėgumas 4 tonos per dieną arba visiems kitiems metalams 20 tonų per dieną	10 darbuotojų
f)	Įrenginiai, skirti metalų ir plastmasinių medžiagų paviršiams apdirbti naudojant elektrolizės arba cheminius procesus	Apdirbimo kubilų talpa 30 m ³	
3. Mineralinių žaliavų perdirbimo pramonė			
a)	Požeminė kasyba ir su ja susijusi veikla	*	10 darbuotojų
b)	Atviroji kasyba	Kasybos darbų plotas 25 hektarai	
c)	Įrenginiai, kuriais gaminama: i) cemento klinkeris rotacinėse degimo krosnyse ii) kalkės rotacinėse degimo krosnyse iii) cemento klinkeris arba kalkės kitose krosnyse	Gamybos pajėgumas – 500 tonų per dieną Gamybos pajėgumas daugiau kaip 50 tonų per dieną Gamybos pajėgumas 50 tonų per dieną	
d)	Įrenginiai, kuriais gaminamas asbestas ir asbesto turintys gaminiai	*	
e)	Įrenginiai, kuriais gaminamas stiklas, įskaitant stiklo pluoštą	Lydymo pajėgumas 20 tonų per dieną	
f)	Įrenginiai, skirti mineralinių medžiagų lydymui, įskaitant mineralinio pluošto gamybą	Lydymo pajėgumas 20 tonų per dieną	
g)	Įrenginiai, skirti degties keraminiams gaminiams, ypač čerpėms, plytom, karščiui atsparioms plytom, keraminėms plytelėms, akmens keramikos ir porcelianui, gaminti	Gamybos pajėgumas 75 tonos per dieną, arba krosnies talpa 4 m ³ , pakraunant į krosnį 300 kg/m ³	
4. Chemijos pramonė			

Nr.	Veikla	Pajėgumų riba(1 skiltis)	Darbuotojų skaičiaus riba(2 skiltis)
a)	<p>Chemijos įrenginiai, skirti pramoniniu būdu gaminti pagrindines organines chemines medžiagas, tokias kaip:</p> <ul style="list-style-type: none"> i) paprastieji angliavandeniliai (linijiniai arba cikliniai, sotieji arba nesotieji, alifatiniai arba aromatiniai) ii) deguonies turintys angliavandeniliai, tokie kaip alkoholiai, aldehidai, ketonai, organinės rūgštys, esteriai, acetatai, eteriai, peroksidai, epoksidinės dervos iii) sieros angliavandeniliai iv) azoto angliavandeniliai, tokie kaip aminai, amidai, nitrito junginiai, nitro junginiai arba nitratiniai junginiai, nitrilai, cianatai, izocianatai v) fosforo turintys angliavandeniliai vi) halogeninti angliavandeniliai vii) metalų organiniai junginiai. viii) pagrindinės plastikinės medžiagos (polimerai, sintetiniai pluoštai ir celiuliozės pluoštai) ix) sintetiniai kaučiukai x) dažai ir pigmentai xi) paviršiaus aktyviosios medžiagos 	*	10 darbuotojų
b)	<p>Chemijos įrenginiai, skirti pagrindinių neorganinių cheminių medžiagų gamybai, tokių kaip:</p> <ul style="list-style-type: none"> i) dujos, tokios kaip amoniakas, chloras arba vandenilio chloridas, fluoras arba vandenilio fluoridas, anglies oksidai, sieros junginiai, azoto oksidai, vandenilis, sieros dioksidas, anglies oksichloridas ii) rūgštys, tokios kaip chromato rūgštis, vandenilio fluoridas, fosfato rūgštis, nitrato rūgštis, vandenilio chloridas, sulfato rūgštis, oleumas, sulfito rūgštys iii) šarmai, tokie kaip amonio hidroksidas, kalio hidroksidas, natrio hidroksidas iv) druskos, tokios kaip amonio chloridas, kalio chloratas, kalio karbonatas, natrio karbonatas, perboratas, sidabro nitratas v) nemetalai, metalų oksidai arba kiti neorganiniai junginiai, tokie kaip kalcio karbidas, silicis, silicio karbidas 	*	
c)	Chemijos įrenginiai, skirti fosforo, azoto arba kalio trąšų (paprastųjų ar sudėtinių trąšų) pramoninei gamybai	*	
d)	Chemijos įrenginiai, skirti pagrindinių fitoproduktų ir biocidų pramoninei gamybai	*	

Nr.	Veikla	Pajėgumų riba(1 skiltis)	Darbuotojų skaičiaus riba(2 skiltis)
e)	Pramoniniai įrenginiai, kuriuose, taikant cheminius arba biologinius procesus, gaminami pagrindiniai farmacijos preparatai	*	
f)	Chemijos įrenginiai, skirti pagrindinių neorganinių cheminių medžiagų gamybai, tokių kaip:	*	10 darbuotojų
5. Atliekų ir nuotekų tvarkymas			
a)	Įrenginiai, skirti pavojingų atliekų deginimui, pirolizei, panaudojimui, cheminiam apdorojimui arba talpinimui į sąvartynus	Priėmimas – 10 tonų per dieną	10 darbuotojų
b)	Įrenginiai, skirti komunalinių atliekų deginimui	Pajėgumas – 3 tonos per valandą	
c)	Įrenginiai, skirti nepavojingų atliekų šalinimui	Gamybos pajėgumas - 50 tonų per dieną	
d)	Sąvartynai (išskyrus inertinių atliekų sąvartynus)	Priėmimas – 10 tonų per dieną arba bendras pajėgumas – 25000 tonų	
e)	Įrenginiai, skirti gyvūnų dvėselėnos ir atliekų šalinimui arba perdirbimui	Pajėgumas – 10 tonų per dieną	
f)	Komunalinių nuotekų valymo įrenginiai	Pajėgumas - 100 000 gyventojų ekvivalentų	
g)	Nepriklausomai veikiantys pramoninių nuotekų valymo įrenginiai, kurie aptarnauja vieną arba kelias šiame priede nurodytas veiklos rūšis	Pajėgumas – 10000 m ³ per dieną	
6. Popieriaus ir medienos gamyba bei perdirbimas			
a)	Celiuliozės gamybos iš medienos masės ir panašių pluoštinių žaliavų įmonės	*	10 darbuotojų
b)	Popieriaus, kartono ir kitų pagrindinių medžio produktų (tokių, kaip medienos drožlių plokštės, pluoštinės plokštės ir klijuota fanera) gamybos įmonės	gamybos pajėgumas – 20 tonų per dieną	
c)	Pramonės įmonės, medį ir medžio gaminius konservuojančios cheminėmis medžiagomis	Gamybos pajėgumas - 50 m ³ per dieną	
7. Intensyvioji gyvulininkystė ir akvakultūra			
a)	intensyvaus paukščių ir kiaulių auginimo įrenginiai	i) 40000 vietų paukščiams ii) 2000 vietų auginamoms kiaulėms (per 30 kg)	10 darbuotojų

Nr.	Veikla	Pajėgumų riba(1 skiltis)	Darbuotojų skaičiaus riba(2 skiltis)
		iii) 750 vietų paršavedėms	
b)	Intensyvioji akvakultūra	1000 tonų žuvies ir vėžiagyvių per metus	10 darbuotojų
8. Gyvūniniai ir daržovių produktai maisto ir gėrimo sektoriuje			
a)	Skerdyklos	Gamybos pajėgumas 50 tonų skerdienos per dieną	10 darbuotojų
b)	Apdorojimas ir perdirbimas maistą ir gėrimus gaminant iš: i) gyvūnų žaliavų (išskyrus pieną) ii) augalinė žaliava	Gamybos pajėgumas – 75 tonų gatavų produktų per dieną Gamybos pajėgumas - 300 tonų gatavų produktų per dieną (ketvirčio vidutinė vertė)	
c)	pieno apdorojimas ir perdirbimas	Pajėgumas: priėmimas - 200 tonų pieno per dieną (metinė vidutinė vertė)	
9. Kita veikla			
a)	Pluošto arba tekstilės išankstinio padorojimo (plovimo, balinimo, meserizavimo) arba dažymo įrenginiai	Pajėgumas – 10 tonų per dieną	10 darbuotojų
b)	Kailių ir odos raugyklos	Pajėgumas - 12 tonų gatavų gaminių per dieną	
c)	Medžiagų, daiktų arba gaminių paviršiaus apdorojimas naudojant organinius tirpiklius, ypač šlichtavimas, marginimas, hidroizoliavimas, gruntavimas, nuriebalinimas, impregnavimas, dydžio nustatymas, dažymas arba įmirkymas	Suvaldymas - 150 kg per valandą arba 200 tonų per metus	
d)	Įrenginiai, skirti anglims (perdegtos anglys) arba elektrografitui gaminti deginimo ar grafitizavimo būdu	*	
e)	Laivų statybos, dažymo arba dažų šalinimo nuo laivų įrenginiai	Tinkantys 100 m ilgio laivams	

Paaiškinimas:

1 skiltyje pažymėtos pajėgumo ribos, minėtos 7 straipsnio 1 dalies a punkte.

Žvaigždutė (*) reiškia, kad netaikoma jokia pajėgumo riba (apie visus objektus būtina pateikti ataskaitas).

2 skiltyje pažymėtos darbuotojų skaičiaus ribos, minėtos 7 straipsnio 1 dalies b punkte.

„10 darbuotojų“ - 10 darbuotojų, dirbančių visą darbo dieną, ekvivalentas.

II PRIEDAS

TERŠALAI

Nr.	CAS numeris	Teršalas	Išmetimo riba(1 skiltis)			Riba, nustatyta teršalų perkėlimui už objekto ribų (2 skiltis)(2 skiltis) kg/metai	Gamybos, perdirbimo arba naudojimo riba (3 skiltis)(3 skiltis) kg/metai
			į orą(1a skiltis) kg/metai	į vandenį(1b skiltis) kg/metai	į dirvožemį(1c skiltis) kg/metai		
1	74-82-8	Metanas (CH ₄)	100 000	-	-	-	*
2	630-08-0	Anglies monoksidas (CO)	500 000	-	-	-	*
3	124-38-9	Anglies dioksidas (CO ₂)	100 milijonų	-	-	-	*
4		Fluoro angliavandeniliai (HFCs)	100	-	-	-	*
5	10024-97-2	Nitro oksidas (N ₂ O)	10 000	-	-	-	*
6	7664-41-7	Amoniakas (NH ₃)	10 000	-	-	-	10 000
7		Nemetano lakieji organiniai junginiai (NMVOC)	100 000	-	-	-	*
8		Azoto oksidai (NO _x /NO ₂)	100 000	-	-	-	*
9		Perfluorangliavandeniliai (PFCs)	100	-	-	-	*
10	2551-62-4	Sieros heksafluoridas (SF ₆)	50	-	-	-	*
11		Sieros oksidai (SO _x /SO ₂)	150 000	-	-	-	*
12		Bendrasis azotas	-	50 000	50 000	10 000	10 000
13		Bendrasis fosforas	-	5 000	5 000	10 000	10 000
14		Chlorofluorangliavandeniliai (HCFCs)	1	-	-	100	10 000
15		Anglies chlorofluoridai	1	-	-	100	10 000

Nr.	CAS numeris	Teršalas	Išmetimo riba(1 skiltis)			Riba, nustatyta teršalų perkėlimui už objekto ribų (2 skiltis)(2 skiltis)	Gamybos, perdirbimo arba naudojimo riba (3 skiltis)(3 skiltis)
			į orą(1a skiltis)	į vandenį(1b skiltis)	į dirvožemį(1c skiltis)		
			kg/metai	kg/metai	kg/metai	kg/metai	kg/metai
		(CFCs)					
16		Haloniai	1	-	-	100	10 000
17	7440-38-2	Arsenas ir junginiai (As)	20	5	5	50	50
18	7440-43-9	Kadmis ir junginiai (Cd)	10	5	5	5	5
19	7440-47-3	Chromas ir junginiai (Cr)	100	50	50	200	10 000
20	7440-50-8	Varis ir jo junginiai (Cu)	100	50	50	500	10 000
21	7439-97-6	Gyvsidabris ir junginiai (Hg)	10	1	1	5	5
22	7440-02-0	Nikelis ir junginiai(Ni)	50	20	20	500	10 000
23	7439-92-1	Švinas ir junginiai (Pb)	200	20	20	50	50
24	7440-66-6	Cinkas ir junginiai (Zn)	200	100	100	1 000	10 000
25	15972-60-8	Alachloras	-	1	1	5	10 000
26	309-00-2	Aldrinas	1	1	1	1	1
27	1912-24-9	Atrazinas	-	1	1	5	10 000
28	57-74-9	Chlordanas	1	1	1	1	1
29	143-50-0	Chlordekonas	1	1	1	1	1
30	470-90-6	Chlorfenvinfosas	-	1	1	5	10 000
31	85535-84-8	Chloro-alkanai, C10-C13	-	1	1	10	10 000
32	2921-88-2	Chlorpyrifosas	-	1	1	5	10 000
33	50-29-3	DDT	1	1	1	1	1
34	107-06-2	1,2-dichloroetanas (EDC)	1 000	10	10	100	10 000

Nr.	CAS numeris	Teršalas	Išmetimo riba(1 skiltis)			Riba, nustatyta teršalų perkėlimui už objekto ribų (2 skiltis)(2 skiltis)	Gamybos, perdirbimo arba naudojimo riba (3 skiltis)(3 skiltis)
			į orą(1a skiltis)	į vandenį(1b skiltis)	į dirvožemį(1c skiltis)		
			kg/metai	kg/metai	kg/metai	kg/metai	kg/metai
35	75-09-2	Dichlorometanas (DCM)	1 000	10	10	100	10 000
36	60-57-1	Dieldrinas	1	1	1	1	1
37	330-54-1	Diuronas	-	1	1	5	10 000
38	115-29-7	Endosulfanas	-	1	1	5	10 000
39	72-20-8	Endrinas	1	1	1	1	1
40		Halogeninti organiniai junginiai (AOX)	-	1 000	1 000	1 000	10 000
41	76-44-8	Heptachloras	1	1	1	1	1
42	118-74-1	Heksachlorobenzenas (HCB)	10	1	1	1	5
43	87-68-3	Heksachlorobutadienas (HCBd)	-	1	1	5	10 000
44	608-73-1	1,2,3,4,5,6- heksachlorocikloheksanas (HCH)	10	1	1	1	10
45	58-89-9	Lindanas	1	1	1	1	1
46	2385-85-5	Mireksas	1	1	1	1	1
47		PCDD +PCDF (dioksinai +furanai) (Teq)	0.001	0.001	0.001	0.001	0.001
48	608-93-5	Pentachlorobenzenas	1	1	1	5	50
49	87-86-5	Pentachlorfenolis (PCP)	10	1	1	5	10 000
50	1336-36-3	Polichlorinti bifnili (PCBs)	0.1	0.1	0.1	1	50
51	122-34-9	Simazinas	-	1	1	5	10 000

Nr.	CAS numeris	Teršalas	Išmetimo riba(1 skiltis)			Riba, nustatyta teršalų perkėlimui už objekto ribų (2 skiltis)(2 skiltis)	Gamybos, perdirbimo arba naudojimo riba (3 skiltis)(3 skiltis)
			į orą(1a skiltis)	į vandenį(1b skiltis)	į dirvožemį(1c skiltis)		
			kg/metai	kg/metai	kg/metai	kg/metai	kg/metai
52	127-18-4	Tetrachloretilenas (PER)	2 000	-	-	1 000	10 000
53	56-23-5	Tetrachlorometanas (TCM)	100	-	-	1 000	10 000
54	12002-48-1	Trichlorbenzenai (TCBs)	10	-	-	1 000	10 000
55	71-55-6	1,1,1-trichloreitanas	100	-	-	1 000	10 000
56	79-34-5	1,1,2,2-tetrachloreitanas	50	-	-	1 000	10 000
57	79-01-6	Trichloretilenas	2 000	-	-	1 000	10 000
58	67-66-3	Trichlorometanas	500	-	-	1 000	10 000
59	8001-35-2	Toksafenas	1	1	1	1	1
60	75-01-4	Vinilchloridas	1 000	10	10	100	10 000
61	120-12-7	Antracenas	50	1	1	50	50
62	71-43-2	Benzenas	1 000	200 (BTEX) a/	200 (BTEX) a/	2 000 (BTEX) a/	10 000
63		Brominti difenileteriniai (PBDE)	-	1	1	5	10 000
64		Nonilfenoletoksilatai (NP/NPEs) ir susijusios medžiagos	-	1	1	5	10 000
65	100-41-4	Etilbenzenas	-	200 (BTEX) a/	200 (BTEX) a/	2 000 (BTEX) a/	10 000
66	75-21-8	Etileno oksidas	1 000	10	10	100	10 000
67	34123-59-6	Izoproturonas	-	1	1	5	10 000
68	91-20-3	Naftalenas	100	10	10	100	10 000
69		Organotino	-	50	50	50	10 000

Nr.	CAS numeris	Teršalas	Išmetimo riba(1 skiltis)			Riba, nustatyta teršalų perkėlimui už objekto ribų (2 skiltis)(2 skiltis)	Gamybos, perdirbimo arba naudojimo riba (3 skiltis)(3 skiltis)
			į orą(1a skiltis)	į vandenį(1b skiltis)	į dirvožemį(1c skiltis)		
			kg/metai	kg/metai	kg/metai	kg/metai	kg/metai
		Junginiai.(bendrasis Sn)					
70	117-81-7	Di-(2-etilheksil) ftalatas (DEHP)	10	1	1	100	10 000
71	108-95-2	Fenoliai (bendroji C)	-	20	20	200	10 000
72		Policikliniai aromatiniai angliavandeniliai (PAHs)b/	50	5	5	50	50
73	108-88-3	Toluolas	-	200 (BTEX) a/	200 (BTEX) a/	2 000 (BTEX) a/	10 000
74		Tributiltinai ir junginiai	-	1	1	5	10 000
75		Trifeniltinai ir junginiai	-	1	1	5	10 000
76		Bendroji organinė anglis (TOC) (bendroji C arba COD/3)	-	50 000	-	-	**
77	1582-09-8	Trifluralinas	-	1	1	5	10 000
78	1330-20-7	Ksilenai	-	200 (BTEX) a/	200 (BTEX) a/	2 000 (BTEX) a/	10 000
79		Chloridai (bendrasis Cl)	-	2 milijonų	2 milijonų	2 milijonų	10 000c/
80		Chloras ir neorganiniai junginiai (HCl)	10 000	-	-	-	10 000
81	1332-21-4	Asbestas	1	1	1	10	10 000
82		Cianidai (bendrasis CN)	-	50	50	500	10 000
83		Fluoridai (bendrasis F)	-	2 000	2 000	10 000	10 000c/
84		Fluoras ir neorganiniai junginiai (HF)	5 000	-	-	-	10 000

Nr.	CAS numeris	Teršalas	Išmetimo riba(1 skiltis)			Riba, nustatyta teršalų perkėlimui už objekto ribų (2 skiltis)(2 skiltis)	Gamybos, perdirbimo arba naudojimo riba (3 skiltis)(3 skiltis)
			į orą(1a skiltis)	į vandenį(1b skiltis)	į dirvožemį(1c skiltis)		
			kg/metai	kg/metai	kg/metai	kg/metai	kg/metai
85	74-90-8	Vandenilio cianidas (HCN)	200	-	-	-	10 000
86		Dalelytės (PM10)	50 000	-	-	-	*

Paaiškinimas:

Teršalų CAS numeriai - tiksli Cheminių medžiagų santrumpų tarnybos nuoroda.

1 skiltyje pažymėtos ribos, minėtos 7 straipsnio 1 dalies a punkto i ir iv papunkčiuose. Jei skilties padalose (į orą, vandenį ar dirvožemį) pažymėta riba yra viršijama, tos Šalys, kurios pasirinko atskaitomybės sistemą pagal 7 straipsnio 1 dalies a punktą, privalo pateikti ataskaitą apie atitinkamo objekto išleistus teršalus arba, kai teršalai yra išleisti į nuotekas, tekančias į nuotekų valymo įrenginius, apie teršalus, perneštus į toje skilties padalose nurodytą aplinką.

2 skiltyje pažymėtos ribos, minėtos 7 straipsnio 1 dalies a punkto ii papunktyje. Jei kurio nors konkretaus teršalo išmetimas viršija šios skilties ribą, tos Šalys, kurios pasirinko atskaitomybės sistemą pagal 7 straipsnio 1 dalies ii papunktį, privalo pateikti ataskaitą apie atitinkamo objekto už savo ribų perkeltus to teršalo kiekius.

3 skiltyje pažymėtos ribos, minėtos 7 straipsnio 1 dalies b punkte. Jei kurio nors teršalo išmetimas viršija nurodytą ribą, tos Šalys, kurios pasirinko atskaitomybės sistemą pagal 7 straipsnio 1 dalies b punktą, privalo pateikti ataskaitą apie atitinkamo objekto išmestus teršalus ir už objekto ribų perkeltus teršalus.

Brūkšnelis (-) rodo, kad dėl atitinkamo parametro nebūtina nebūtina teikti ataskaitų.

Žvaigždutė (*) rodo, kad šiam teršalui 1a skiltyje taikoma išmetimo riba, o ne gamybos, perdirbimo ar naudojimo riba.

Dvi žvaigždutės (**) rodo, kad šiam teršalui b skiltyje taikoma išmetimo riba, o ne gamybos perdirbimo ar naudojimo riba.

Išnašos:

a/ Duomenys ataskaitose turi būti pateikti apie kiekvieną teršalą, jei viršyta BTEX riba (suminis benzeno, tolueno, etilbenzeno, ksileno parametras).

b/ Policikliniai aromatiniai angliavandeniliai (PAH) matuojami kaip benzopirenas (50-32-8), benzo(b)fluorantenas (205-99-2), benzo(k)fluorantenas (207-08-9), indenolis (1,2,3-cd)pirenas (193-39-5) (pagal Tolimų oro taršos pernašų konvencijos Protokolą dėl patvariųjų organinių teršalų).

c/ Kaip neorganiniai junginiai.

III PRIEDAS

A DALIS

ŠALINIMAS („D“)

- Dėjimas į žemę arba ant žemės (pavyzdžiui, sąvartynas).
- Žemės valymas (pavyzdžiui, biologinis skystų arba dumblo atliekų dirvoje skaidymas).
- Gilus įterpimas (pavyzdžiui, pumpuojamų atliekų įpurškimas į šulinius, gamtoje pasitaikančius druskos skliautinius telkinius).
- Paviršinis užtvėnkimas (pavyzdžiui, skystų ar dumblo atliekų laikymas duobėse, prūduose ar tvėnkiniuose).
- Specialiai įrengtuose sąvartynuose (pavyzdžiui, laikymas atskirose iš vidaus išklotose talpyklose, kurios yra uždengtos dangčiu ir izoliuotos viena nuo kitos bei nuo aplinkos).
- Išleidimas į vandens telkinį, išskyrus jūras/vandenynus.
- Išleidimas į jūras/vandenynus, įskaitant įterpimą į jūros dugną.
- Kitur šiame priede nenurodytas biologinis valymas, po kurio susidarę galutiniai junginiai ar mišiniai yra šalinami kuriuo nors šioje dalyje nurodytu būdu.
- Kitur šiame priede nenurodytas fizinis ir cheminis apdorojimas, po kurio susidarę galutiniai junginiai ar mišiniai yra šalinami kuriuo nors šioje dalyje nurodytu būdu (pavyzdžiui, garinimu, džiovinimu, kalcinavimu, neutralizavimu, nusėdinimu).
- Deginimas sausumoje.
- Deginimas jūroje.
- Saugojimas visą laiką (pavyzdžiui, laikant konteineriuose šachtoje).
- Maišymas prieš taikant kurį nors iš šioje dalyje nurodytų šalinimo būdų.
- Perpakavimas prieš taikant kurį nors iš šioje dalyje nurodytų šalinimo būdų.
- Saugojimas prieš taikant kurį nors iš šioje dalyje nurodytų šalinimo būdų.

B DALIS

PANAUDOJIMO VEIKLA („R“)

- Naudojimas kaip kuro (išskyrus tiesioginį deginimą) arba kitu būdu energijai gaminti.
- Tirpiklio utilizavimas/regeneravimas.
- Organinių medžiagų, kurios nėra naudojamos kaip tirpikliai, perdirbimas/regeneravimas.
- Metalų ir metalų junginių perdirbimas/regeneravimas.
- Kitų neorganinių medžiagų perdirbimas/regeneravimas.
- Rūgščių arba šarmų regeneravimas.
- Taršos mažinimui naudojamų dalių panaudojimas.
- Katalizatorių dalių panaudojimas.
- Naudotos alyvos valymas arba kitoks antrinis panaudojimas.
- Žemės gerinimas žemės ūkio ar ekologiniais tikslais.
- Medžiagų, likusių po šioje dalyje nurodytos panaudojimo veiklos, panaudojimas.
- Pasikeitimas atliekomis, kurios bus panaudotos kuriuo nors iš šioje dalyje nurodytų būdų.
- Medžiagų, skirtų panaudoti kuriuo nors iš šioje dalyje nurodytų būdų, kaupimas.

IV PRIEDAS

ARBITRAŽAS

1. Kai ginčas perduodamas nagrinėti arbitražui pagal šio Protokolo 23 straipsnio 2 dalį, ginčo Šalis arba Šalys diplomatiniais kanalais kitai ginčo Šaliai arba Šalims ir Sekretoriatui praneša arbitražinio ginčo esmę ir, svarbiausia, nurodo šio Protokolo straipsnius, dėl kurių aiškinimo ar taikymo kilo ginčas. Gautą informaciją Sekretoriatas persiūnčia visoms šio Protokolo Šalims.
2. Arbitražinį teismą sudaro trys nariai. Tiek Šalis ieškovė arba Šalys ieškovės, tiek kita Šalis arba kitos ginče dalyvaujančios Šalys paskiria po vieną arbitrą, ir du tokiu būdu paskirti arbitrai tarpusavio susitarimu paskiria trečią arbitrą, kuris atlieka arbitražinio teismo pirmininko funkcijas. Pastarasis negali būti nė vienos iš ginče dalyvaujančių šalių pilietis ir jo nuolatinė gyvenamoji vieta negali būti nė vienoje šių šalių teritorijoje, jis negali dirbti nė vienoje iš šių šalių arba kokiu nors kitu būdu būti susijęs su šiuo ginču.
3. Jeigu praėjus dviem mėnesiams nuo antro arbitro paskyrimo nepaskiriamas arbitražinio teismo pirmininkas, Europos ekonominės komisijos vykdomasis sekretorius, gavęs kurios nors ginčo Šalies prašymą, paskiria jį per ateinančius du mėnesius.
4. Jeigu viena iš ginčo šalių nepaskiria arbitro praėjus dviem mėnesiams nuo 1 dalyje nurodyto pranešimo, tai kita Šalis gali informuoti apie tai Europos ekonominės komisijos vykdomąjį sekretorių, kuris paskiria arbitražinio teismo pirmininką per ateinančius du mėnesius. Po savo paskyrimo arbitražinio teismo pirmininkas paprašo Šalį, kuri dar nepaskyrė arbitro, padaryti tai per du mėnesius. Jei ji to nepadaro per šį laiką, tai pirmininkas informuoja Europos ekonominės komisijos vykdomąjį sekretorių, kuris paskiria tokį arbitrą per ateinančius du mėnesius.
5. Arbitražinis teismas priima sprendimą vadovaudamasis tarptautine teise ir šio Protokolo nuostatomis.
6. Bet kuris steigiamas pagal šio priedo nuostatas arbitražinis teismas parengia savo darbo tvarkos taisykles.
7. Tiek procedūriniais, tiek esminiais klausimais arbitražinio teismo sprendimai priimami jo narių balsų dauguma.
8. Teismas gali imtis visų reikiamų priemonių faktams nustatyti.
9. Ginčo Šalys padeda arbitražinio teismo darbui ir, taikydamos visas turimas priemones, visų pirma:
 - a) pateikia visus susijusius dokumentus, informaciją ir sudaro sąlygas darbui;
 - b) prireikus suteikia galimybę iškviesti liudytojus arba ekspertus ir išklausti jų parodymus.

10. Ginčo Šalys ir arbitražinio teismo nariai išlaiko bet kokios konfidencialiu būdu ir teismo nagrinėjimo metu gautos informacijos slaptumą.
11. Vienos iš šalių prašymu arbitražinis teismas gali rekomenduoti imtis laikinų gynybos priemonių.
12. Jeigu viena iš ginčo šalių neatvyksta į arbitražinį teismą ar negina savo interesų, kita Šalis gali prašyti teismo tęsti nagrinėjimą ir priimti galutinį sprendimą. Vienos iš šalių nedalyvavimas teisme arba savo interesų negynimas nėra kliūtis ginčą nagrinėti. Prieš priimdamas galutinį sprendimą arbitražinis teismas turi įsitikinti, kad ieškinys yra tinkamai pagrįstas faktais ir teisės aktais.
13. Arbitražinis teismas gali išnagrinėti priešinius ieškinius, pareiškiamus tiesiogiai dėl ginčo esmės, ir priimti dėl jų sprendimus.
14. Jeigu tik arbitražinis teismas, remdamasis konkrečiomis bylos aplinkybėmis, nenusprendžia kitaip, teismo išlaidas, įskaitant teismo narių atlyginimus, ginčo Šalys apmoka po lygiai. Teismas registruoja visas savo išlaidas ir ginčo Šalims pateikia galutinę išlaidų ataskaitą.
15. Bet kuri šio Protokolo Šalis, kuri turi teisinio pobūdžio interesą dėl ginčo dalyko ir kurią gali paveikti šios bylos sprendimas, turi teisę teismo sutikimu dalyvauti nagrinėjant bylą.
16. Arbitražinis teismas priima sprendimą per penkis mėnesius nuo jo įsteigimo dienos, jeigu tik jis nemano, kad būtina pratęsti šį terminą dar vienam ne ilgesniam kaip penkių mėnesių laikotarpiui.
17. Arbitražinio teismo sprendimas pateikiamas kartu su sprendimo motyvais. Toks sprendimas yra galutinis ir privalomas visoms ginčo Šalims. Arbitražinis teismas siunčia savo sprendimą ginčo Šalims ir Sekretariatui. Gautą informaciją Sekretariatas perduoda visoms šio Protokolo Šalims.
18. Bet kurį ginčą, galintį kilti tarp šalių dėl teismo sprendimo aiškinimo arba vykdymo, bet kuri Šalis gali perduoti arbitražiniam teismui, priėmusiam šį sprendimą, arba, nesant galimybei pasinaudoti pastarojo paslaugomis, kitam teismui, kuris šiam tikslui sudaromas tokiu pat būdu kaip ir pirmasis.

B PRIEDAS

Europos bendrijos deklaracija, pateikiama pagal JT EEK protokolo dėl išleidžiamų ir perduodamų teršalų registrų 26 straipsnio 4 dalį

Europos bendrija pareiškia, kad pagal Europos bendrijos steigimo sutartį, ypač jos 175 straipsnio 1 dalį, ji yra kompetentinga sudaryti tarptautinius susitarimus ir įgyvendinti juose nustatytus įpareigojimus, išpareigojimus, kuriais prisidedama prie siekio įgyvendinti šiuos tikslus:

- išlaikyti, saugoti ir gerinti aplinkos kokybę,
- saugoti žmonių sveikatą,
- apdairiai ir racionaliai naudoti gamtos išteklius,
- remti tarptautinio lygio priemones, skirtas regioninėms ar pasaulinėms aplinkos problemoms spręsti.

Išleidžiamų ir perduodamų teršalų registrai yra tinkamos priemonės aplinkosaugos veiklos patobulinimams skatinti, galimybėms visuomenei susipažinti su aplinkosaugos informacija apie išleidžiamus teršalus suteikti, kompetentingos institucijos gali jomis naudodamosi stebėti tendencijas, parodyti mažinant taršą padarytą pažangą, lengviau stebėti, kaip laikomasi reikalavimų, ir vertinti pažangą, ir jie taip padeda siekti pirma nurodytų tikslų.

Be to, Europos bendrija pareiškia, kad jau yra priėmusi valstybėms narėms privalomus teisės aktus dėl šiuo protokolu reglamentuojamų klausimų.

Naudojimasis Bendrijos kompetencija savaime priklauso nuo jos nuolatinės raidos.